

BETÆNKNING**Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at forhandle med kommunerne om at oprette en fælleskommunal hotline til underretninger af omsorgssvigt. Hotlinen skal kunne modtage indberetninger fra hele landet og skal sikre at disse straks formidles til de rette kommuner. Naalakkersuisut gives frie rammer til at udforme selve rammen om hotlinen sammen med kommunerne, så længe formålet indfries, nemlig at alle borgere nemt kan ringe til det offentlige og underrette om omsorgssvigt.

(Fremsat medlem af Inatsisartut Naaja H. Nathanielsen, Løsgænger)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Tillie Martinussen, Demokraterne, formand
Medlem af Inatsisartut Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut
Medlem af Inatsisartut Laura Tàunâjik, Siumut
Medlem af Inatsisartut Ineqi Kielsen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 13. maj 2016 under FM2016 nærmere gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslaget er et beslutningsforslag, hvor forslagsstiller ønsker tilslutning til, at pålægge Naalakkersuisut, at forhandle med kommunerne om, at oprette en fælleskommunal hotline til underretninger af omsorgssvigt. Forslagsstiller anfører videre i afstemningstemaet, at hotlinen skal kunne modtage indberetninger fra hele landet og skal sikre, at disse straks formidles til de rette kommuner. Naalakkersuisut skal i forhold til beslutningsforslaget gives frie rammer til at udforme selve rammen om hotlinen sammen med kommunerne, så længe formålet indfries, nemlig at alle borgere nemt kan ringe til det offentlige og underrette om omsorgssvigt.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

I svarnotatet til 1. behandlingen fremsatte Naalakkersuisut følgende ændringsforslag til forslaget:

Naalakkersuisut pålægges at indlede dialog med kommunerne med henblik på at undersøge mulighederne for at sikre forbedret adgang til at underrette den enkelte kommunalbestyrelse såvel telefonisk som skriftligt, når et barns udvikling eller sundhed er i fare.

Naalakkersuisut er enig med forslagsstiller i, at der skal være enkle og klare procedurer for underretninger om bekymringer om børn og unges trivsel. Naalakkersuisut begrundede ændringsforslaget med, at ændringsforslaget vil opretholde rammerne, som følger af den gældende landstingsforordning om hjælp til børn og unge, og ansvarsfordelingen kommunerne imellem.

Siumut vil støtte tiltag, der sikrer bedre kommunikation kommunerne og borgerne imellem. Det er positivt, såfremt Naalakkersuisut og kommunerne kan samarbejde om at skabe løsninger til gavn for borgerne. På denne baggrund støttede Siumut ændringsforslaget.

Inuit Ataqatigiit fremhævede nødvendigheden af, at Naalakkersuisut og kommunerne er i dialog og samarbejde om at løse og afhjælpe problemerne på børn- og ungeområdet. Dette gælder også omkring de manglende sagsbehandlere i kommunerne. Inuit Ataqatigiit støttede formålet i forslaget fra løsgænger Naaja H. Nathanielsen.

Demokraterne støttede, at der i dialog mellem Naalakkersuisut og kommunerne blev fokuseret på mere enkle og klart funderede indberetningssystemer. Mulighederne er flere, men der bør kunne søges løsninger indenfor én-dørs-princippet med kvitteringspligt til dem, der indberetter. Der er af afgørende vigtighed, at indberetningerne kommer frem og følges op, ligesom man skal arbejde for, at alle problemer med omsorgssvigt kommer frem i lyset uanset, hvor det sker. Demokraterne kunne tilslutte sig det principielle i forslaget, men ville støtte ændringsforslaget fra Naalakkersuisut.

Partii Naleraq støttede det principielle i forslaget fra løsgænger Naaja H. Nathanielsen. **Atassut** støttede ændringsforslaget fra Naalakkersuisut.

På denne baggrund blev forslaget henvist til videre behandling i udvalget.

Udvalgets behandling af forslaget

For udvalget er det vigtigt at understrege, at det er en borgerpligt, at underrette myndighederne om omsorgssvigt af børn. Dertil kommer, at flere personalegrupper tillige har en skærpet underretningspligt om blandt andet omsorgssvigt.

Gældende underrettningsregler omkring børn og unge.

De gældende regler på børn- og ungeområdet om underrettningspligt i § 5 Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge er ganske klare, og er formuleret som følger:

§ 5. Enhver, der får kendskab til at et barn lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Personer, der er ansat i social-, skole- eller sundhedssektoren, har en skærpet pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, når de bliver bekendt med at et barn har behov for hjælp.

Samme skærpede pligt har personer med hverv, der hviler på offentligt valg.

Stk. 3. Personer, der er omfattet af den skærpede underrettningspligt, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de får kendskab til en gravid kvinde med alvorlige problemer, der giver formodning om behov for støtte og behandling.

Underretninger skal efter de gældende regler indgives til kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune. I praksis skal underretningen sendes, overbringes eller formidles til socialforvaltningen i kommunen. Det er ikke et formkrav, at underretninger afgives på skrift, så en underretning kan også indgives mundtligt efter gældende regler. Som dokumentation for, at en underretning er sket, vil skriftlighed dog altid være at foretrække. Som reglerne på området er udformet, er det imidlertid muligt for alle, at afgive en mundtlig underretning. Dette finder udvalget forsat skal være muligt, omend underretning fra myndigheder og ansatte i social- eller sundhedssektoren formodes at blive skriftlig fremsendt.

Som reglerne om underrettningspligt er udformet, så påhviler der en skærpet underrettningspligt for ansatte i social- og sundhedssektoren og for politikere, hvis hverv hviler på offentlige valg.

Som det anføres i bemærkningerne til bestemmelsen i § 5, så vil det være i overensstemmelse med god forvaltningsskik, at kommunen bekræfter modtagelsen af underretningen. Dette ved skriftlige underretninger, men det bør ifølge udvalget tillige være gældende for mundtligt overleverede eller indgivne underretninger. Udvalget er umiddelbart fortalende for en almindelig kvitteringspligt for underretninger, således at der sker dokumentation for underretningerne.

Anonyme underretninger

Under 1. behandlingen af forslaget blev det fremført, at det også skal være muligt at indgive anonyme underretninger. I forhold til de gældende regler er dette muligt, men det kan give nogle særlige problemstillinger, som det også anføres under bemærkningerne til bestemmelsen om underrettningspligt. Der kan for det første være den situation, hvor den person, der underretter, tillige er anonym i forhold til kommunen. I en sådan situation kan det være nødvendigt, og alt efter karakteren af indholdet af underretningen, at kommunen følger op på den anonyme underretning. Det vil dog være kommunen, der konkret må vurdere,

hvorvidt underretningen giver anledning til undersøgende eller opsøgende aktiviteter.

Den anden situation vil være den, at socialforvaltningen modtager en underretning fra en borger, der godt vil stå ved sit navn, men hvor underretteren på den anden side ønsker anonymitet i forhold til den familie, eller den hændelse eller de forhold, der indgives underretning om. Det anføres i bemærkningerne til § 5, at der efter sagsbehandlingslovens § 15 er mulighed for at undtage navnet på underretteren fra aktindsigt. Dette kan imidlertid kun ske, når dette kan begrundes med et særligt hensyn til underretteren, og kun når dette hensyn klart overstiger hensynet til familiens behov for at få oplyst identiteten på underretteren. Det vil sige, at kommunen ikke kan garantere, når den modtager en anonym underretning, at vedkommende kan være anonym i forhold til familien.

Det er politisk udmeldt, at der til EM 2016 vil blive fremsat et nyt lovforslag om hjælp til børn og unge. I forhold til dette forslag skal udvalget anmode om, at der i videst mulig omfang og efter behov bliver muligt, at indgive anonyme underretninger fra borgere, der i øvrigt ikke er omfattet af skærpet underretningspligt.

At underrette er alligevel ikke altid enkelt

Trods Grønlands enorme størrelse er det, at aflevere eller at indgive en underretning på skrift eller i tale for de fleste en ganske lavpraktisk handling, der i princippet kan håndteres af alle, der opretholder underretningspligten.

At det teknisk og praktisk er simpelt og muligt at efterleve underretningspligten er imidlertid ikke ensbetydende med, at det sker i påkrævet omfang, som følge af underretningspligten efter § 5.

Det kan være en vifte af forskellige årsager eller barrierer, der gør, at det at indgive en underretning alligevel, i praksis, ikke er så let eller så simpelt, som det fremgår af lovgivningen.

Ukendskab til regler og procedurer eksisterer i mange sammenhænge, og der er naturligvis en generel forpligtigelse for myndighederne til løbende og efter behov, at informere om gældende regler og ny lovgivning. Udvalget skal allerede her udmelde, at der ses at være et behov for, at der sker en styrket borgerinformation om de gældende regler om underretningspligt.

At der ikke sker underretning til myndighederne i alle tilfælde, kan, som fremhævet af forslagsstiller, og som i øvrigt omtalt under 1. behandlingen af forslaget, hænge sammen med barrierer grundet i uvidenhed, men det hænger måske i endnu højere omfang sammen med sociale, psykiske eller kulturelle forhold, der gør at der ikke handles og underrettes. Man er måske i familie med de forældre eller den forælder, der udsætter barnet for omsorgssvigt. Måske er der egne sociale eller mentale forhold der bevirker, at man ikke har lyst eller føler

sig tryk ved, at kontakte de lokale myndigheder om diverse episoder eller hændelser, hvor børn og unge har været involveret, og hvor der har været mistanke eller viden om omsorgssvigt. Man kan også være i den situation, hvor sagsbehandleren eller et medlem af kommunalbestyrelsen er i familie med det barn, der underrettes om, og dette kan i sig selv udgøre en vanskelig balanceakt for den borger, der finder, at der kunne være behov for, eller pligt til at underrette.

Mange har forsat stor berøringsangst i forhold til at underrette myndighederne om konstateret omsorgssvigt eller mistanke om omsorgssvigt. Særlig konstateret omsorgssvigt i den nære familie, hos ens nabo, hos den gode kollega, kan som nævnt være vanskelig at håndtere, men dette fritager ikke én for at handle. Udvalget har stor forståelse for forslagsstillers formål med forslaget, hvorefter hensigten er, at det skal være lettere for alle borgere at underrette om omsorgssvigt, og særligt for den gruppe af borgere, der af forskellige årsager er tilbageholdende.

For mange er det forsat vanskeligt, at indlede den dybest set gode og nødvendige, men ofte også svære samtale med ens pårørende, familie, sociale netværk og andre medborgere om forhold, der har karakter af omsorgssvigt, er omsorgssvigt, eller, hvor der er en mistanke om omsorgssvigt af børn og unge.

I bedste fald kunne mistanken måske vise sig at være helt ubegrundet, og de bagvedliggende forhold kan være, at der i virkeligheden sidder en forældre, der helt konkret har brug for støtte eller opmuntring til at kunne håndtere og udfylde forældrerollen. Ingen kommer igennem livet uden sorg eller krise, og her er det vigtigt, at de nære familier og det sociale netværk støtter og lindrer. Sorg og krise, som følge af selvmord og dødsfald i nærmeste familie eller vennekreds skal lindres. En skilsmisse kan være svær, overgangsalderen kan virke fortvivlende, men forældreoven må ikke svigtes eller mistes, så medborgerlig samtale, nærvær og støtte skal der til.

Underret hellere for meget end for lidt

Udvalget skal fremføre, at man hellere skal underrette myndighederne én gang for meget end én gang for lidt. Sårbare børn og unge er fuldstændig afhængige af, at de voksne omkring dem reagerer og har omsorgsevne. I modsat fald er børnene prisgivet, og dette vil få dybt negative følger for de enkelte, og for samfundet som helhed. Efterlever man ikke sin underregningspligt, så påtager man sig et medansvar.

Hvor skal en underretning indgives?

I relation til underretningspligten og indberetninger i øvrigt, så er det vigtigt for borgerne i kommunen at vide, hvor de helt præcist skal indgive deres indberetninger. Enhver borger, hvor som helst i Grønland, skal have information om, hvor de helt præcist skal indgive en anmeldelse om mistrivsel eller omsorgssvigt blandt børn og unge.

I det videre arbejde med forslaget og dets formål, skal Naalakkersuisut og kommunerne overveje, hvorledes man kan imødegå behovet for, at underretninger skal kunne indgives smidigt, enkelt og gerne med brug af moderne kommunikationsformer og tekniske løsninger.

Under debatten ved 1. behandlingen af forslaget blev det blandt andet foreslået, at man om muligt opretholdt et en-dørs-princip, for at gøre det borgervenligt og enkelt.

Vi ved i virkeligheden ikke særligt meget om, i hvilket omfang, der ikke underrettes i fornødent omfang, men det skal tages meget alvorligt i det omfang, det ikke sker, hvis det skulle være sket. Manglende underretning om alvorlig omsorgssvigt vil skade barnet og det unge menneske for livet.

Derfor er der mange gode grunde til, at der skal arbejdes videre med denne vigtige problemstilling rejst af forslagsstiller. Udvalget er ikke stødt på argumenter, der modsiger, at der kunne være fordele ved at forbedre, styrke eller optimere de eksisterende forhold omkring underretningspligten.

For udvalget er det vigtigt at understrege, at de gældende regler om underretning ikke er til hinder for, at en borger eller en besøgende i et by eller bygd direkte retter henvendelse til Naalakkersuisut (Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender) eller kopiorienterer samme om bekymrende forhold et givet sted, omend underretningen skulle være rettet til den stedlige kommunale myndighed. Som et led i god sagsbehandling vil Naalakkersuisut uden ugrundet ophold sikre, at borgerens henvendelse videresendes til rette kommune. Særligt kunne det være relevant at kopiorientere Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender, eller rette direkte henvendelse til dette Departement, ifald borgeren må konstatere, at den stedlige og ansvarlige kommune ikke følger op på underretninger. Det står endvidere enhver borger frit for at skrive, eller at lade en god ven med en god formuleringssevne skrive et læserbrev om bekymrende forhold omkring børn og unge, som de stedlige myndigheder forholder sig passive overfor. Det står endvidere borgerne frit for indenfor gældende regler på anden måde at være i intern eller ekstern dialog om kritiske eller bekymrende forhold for børn og unge overalt i landet.

Med henvisning til omfanget af omsorgssvigt og voldelige overgreb i landet, så finder Familie- og Sundhedsudvalget, at myndighederne massivt skal satse på forebyggende kampagner og oplysende borgerinformation målrettet misbrug og overgreb mod børn og unge og andre typer af omsorgssvigt, som er udpræget i landet.

Forslagsstiller ønsker, at Naalakkersuisut skal indgå i forhandlinger med kommunerne om en fælleskommunal hotline til underretninger af omsorgssvigt. Forslagsstiller understreger, at formålet og den endelige løsning skal være, at borgere nemt kan ringe til det offentlige og underrette om omsorgssvigt. Forslagsstiller forestiller sig, at der udvikles en teknisk løsning omkring underretninger, der vil kunne supplere de allerede eksisterende muligheder.

Løsningen skal være driftsikker, enkel og billigst mulig både teknisk og personalemæssigt, men samtidig skal ordningen sikre, at alle underretninger modtages. I følge forslagsstiller skal det kunne være muligt at underrette anonymt.

Udvalget støtter disse udmeldte formål, og har uddybet sine synspunkter desangående.

Udvalget skal benytte behandlingen af dette forslag til at fremhæve, at der ikke alene skal sættes fokus på underretningspligten, men at der tillige skal sættes fokus på myndighedernes håndtering af indgivne underretninger, der er det næste led i kæden, og hvor der ulykkeligtvis er konstateret graverede og gentagne svigt i kommunerne.

Myndighedernes handlepligt

Reglerne om underretningspligt efter § 5 har sammenhæng med, at det efter § 9 påhviler kommunen, at yde forældremyndighedsindehaveren eller andre, der sørger for et barn eller en ung, rådgivning med henblik på løsning af vanskeligheder i familien, og at det påhviler kommunen, at sørge for at barnets eller den unges forhold undersøges, hvis det må antages, at barnet eller den unge trænger til særlig støtte.

En underretning i medfør af § 5 betyder ikke automatisk, at kommunen bliver forpligtet til at iværksætte tiltag. I mange tilfælde vil en henvendelse dog nødvendiggøre, at kommunen, som et led i sin almindelige tilsynspligt i henhold til § 4, skal undersøge, om der er behov for hjælp.

Vi har desværre utallige eksempler på, at underretninger om mistanke om omsorgssvigt eller indberetninger mistrivsel blandt børn og unge ikke er blevet fulgt op af kommunerne, selv om dette notorisk set skulle være sket. Disse eksempler på offentlige svigt relaterer sig både til tiden før og efter kommunesammenlægningen. Om det er blevet værre, som følge af kommunesammenlægningen og dannelsen af de 4 storkommuner, findes der ikke dokumentation for.

Når underretninger modtages i kommunerne er det helt afgørende, at kommunerne uden ugrundet ophold får fulgt op på underretningerne, og at der bliver handlet aktivt og effektivt i forhold til karakteren af underretningen.

Status quo må ikke opretholdes

Indgiver eksempelvis en borger underretning til kommunen om, at der sent om aftenen, ved midnatstid eller om natten løber flokke af småbørn på 7-12 år rundt i nattelivet, så må det simpelt hen ikke ske, at de selvsamme børn dagen eller ugen efter igen kan observeres i nattelivet i selvsamme områder, hvor de dage eller ugen forinden blev spottet rygende, sniffende, halvfulde eller udøvende hærværk og anden kriminalitet. Indgives der en underretning om, at et pædofili-netværk, en hashrede indfanger og groomer mindreårige, der

flakker rundt om natten, mens deres forældre drikker, misbruger hash eller er optaget af pengespil, så har myndighederne pligt til at reagere og beskytte involverede børn og unge.

Underretningspligten og handlepligten svigtes på det groveste, ifald status quo opretholdes og tilrejsende i den enkelte by og bygd oplever eller lynhurtigt kan identificere mistrivsel og omsorgssvigt blandt børn og unge, alt imens kommunen og lokale borgerne af uransagelige årsager forholder sig passivt, ikke reagerer, eller lukker øjnene for mistrivsel og omsorgssvigt blandt de stedlige børn og unge.

Skal vi ikke tabe børnene og miste tilliden til myndighederne og systemet, så er det helt afgørende, at der aktivt og effektivt bliver fulgt op på de underretninger, der modtages i kommunerne.

Kommunal reaktionstid

I forbindelse med den kommende regulering på børn -og ungeområdet, skal der gennemføres nogle politiske overvejelser om, hvorledes man regulerer koblingen mellem anmeldelsespligten og den kommunale reaktionstid. Hvor lang tid skal der forløbe mellem en indberetning og til det tidspunkt, hvor kommunen reagerer og tager hånd om problemerne og samtidig informerer de involverede parter om påtænkte eller igangsatte tiltag, eller blot den besked, at underretningen er modtaget og vil blive fulgt op? Der findes utallige eksempler på, at en lærer pligtskyldigt har efterlevet underretningspligten i forhold til konkrete børn og unge, men hvor den kommunale handle- og opfølgingspligt udebliver eller fortoner sig. En underretning kunne være indgivet af en lærer, da barnet gik i 6 klasse. Når barnet afslutter folkeskolen, sidder læreren tilbage, uden nogensinde at have fået vished om, hvorvidt anmeldelsen blev fulgt op, foruden at der ikke er blevet taget hånd om elevens forhold på hjemmefronten. Systemet og myndighederne afsvækker og nedbryder sig selv, hvis det ikke handler og følger op.

Reaktionstiden vil konkret skulle afhænge af karakteren af de forhold, der indgives underretning om. Jo grovere omsorgssvigt, jo hurtigere opfølgingspligt. Naalakkersuisut bør til den kommende regulering på området overveje, hvorvidt der kunne være fordele ved mere præcist tidsmæssigt at forpligte kommunerne til at følge op på underretninger og have et beredskab klar.

Anmeldelse til politi eller underretning til kommunen?

Visse typer af omsorgssvigt af børn og unge har et så alvorligt indhold og karakter, at borgerne eller myndighederne direkte skal henvende sig til politiet med en anmeldelse om en mulig overtrædelse af kriminalloven. Udvalget tænker her på vold mod børn, voldtægt af børn og seksuelt misbrug af børn. Hærværk og vold udøvet af børn og overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer og den gældende alkohollovgivning må også anses at være handlinger, der direkte skal underrettes om til politiet.

Til 2. behandlingen af forslaget anmodes Naalakkersuisut om at fremkomme med uddybende bemærkninger om, hvornår der først og fremmest skal ske anmeldelse til politiet, fremfor underretning til kommunen.

Den videre dialog med kommunerne

Udvalget ser frem til en nærmere orientering omkring resultatet af Naalakkersuisuts dialog med kommunerne om, at arbejde for at realisere en forbedret adgang til at underrette den enkelte kommunalbestyrelse, såvel telefonisk som skriftligt, når et barns udvikling eller sundhed er i fare. I udvalget hersker der ubetinget støtte til formålet fra forslagsstiller, så der som et led i at få minimeret omsorgssvigt, også sættes ind på denne front.

Der er som tidligere fremført i denne betænkning i udvalget bred enighed om, at det er vigtigt, at der kan indgives en form for anonym anmeldelse for borgere, så de - som forslagsstiller formulerer det; *kan komme af med deres viden.*

Udvalget ser frem til en kommende regulering på børn- og ungeområdet, der bevirker, at kommunerne efterlever deres handlepligt i forhold til underretninger og indberetninger.

Kommunerne må nødvendigvis have udarbejdet et beredskab omkring modtagne underretninger og klare retningslinjer og instrukser om, hvordan der skal følges op på modtagne underretninger. Hver af kommunerne må nøje overveje, hvorledes de organiserer at modtage og kvittere for underretninger og dette på en måde, så alle får entydigt besked, og som følger rammerne fastsat af gældende lovgivning.

Udvalget er fortalere for, at underretningerne sikres ved registrering i kommunerne, og at de som underretter, modtager en kvittering for deres underretning.

Aktive medborgere og informationskampagner

Afsluttede omkring underretning- og handlepligten skal udvalget fremhæve, at de politiske målsætninger og visioner på området for børn og unge alene kan blive til virkelighed, såfremt borgerne og kommunerne bliver aktive medspillere.

Udvalget skal derfor anbefale, at der gennemføres borgerinformation om underretningspligten, og hvad der ligger i denne forpligtigelse. Borgerinformationen eller informationskampagnerne bør tage udgangspunkt i virkeligheden, - det vil for eksempel være de kendte billeder af børn, der på hverdage i skoleperioderne sent om aftenen, eller om natten uden opsyn af voksne, strejfer rundt i gaderne og laver ballade og kriminalitet på tidspunkter, hvor de burde være hjemme i et trygt hjem eller have sunde sociale relationer, og være skoleparate til morgendagen. Eller de mange tilfælde af børn og unge, der vokser op i hjem, hvor der tilbagevendende sker misbrug af alkohol, spil eller hash, og hvor børnene bliver overladt til egen skæbne.

Det må ikke glemmes, at særligt underretningspligten er helt vital i den tidlige og opsporende indsats i forhold til mistriksel blandt børn og unge. Jo tidligere borgere og offentlige myndigheder får grebet ind mod mistriksel, jo mindre skade lider barnet og det unge menneske. Behovet for tidlig indsats har politisk været formuleret i mere end 30 år, men virkeligheden har ikke kunne efterleve dette politisk præcist formulerede budskab. Fra døgninstitutionerne bliver det samstemmende udmeldt, at anbragte børn og unge, er mere skadede end tidligere.

Til 2. behandlingen af dette forslag bedes Naalakkersuisut redegøre for, hvorledes Naalakkersuisut vil sikre, at der reelt sker en tidlig og opsporende indsats, og hvorvidt man herunder vil regulere om kommunernes ansvar desangående i det kommende lovforslag på området. Det ville herunder være passende med en politisk vurdering af, hvorvidt der i lovgivningen ses behov for at tydeliggøre og konkretisere hvorledes kommunerne skal gennemføre den tidlige og opsøgende indsats med henblik på, at minimere omsorgssvigt.

Udvalget skal støtte det fremførte under 1. behandlingen af forslaget, hvor der blev peget på, at Naalakkersuisut skal være opsøgende i dialogen og samarbejdet med kommunerne om at sikre effektive systemer omkring organiseringen af underretningen og den kommunale opfølgning.

Tilsyn

Naalakkersuisut skal føre tilsyn med kommunernes forvaltning af det sociale regelsæt. Dette følger af § 1 i Landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation, der samtidig har bemyndiget Naalakkersuisut til at fastsætte de nærmere regler om tilsyn. De nærmere regler om tilsyn er fastsat i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 6 af 16. februar 2006 om tilsyn med det sociale område. I bekendtgørelsesform har Naalakkersuisut fastsat, at tilsynsbesøg mindst skal ske en gang inden for kommunalbestyrelsens valgperiode. Efter behov, kan der føres tilsyn i videre omfang, såfremt Naalakkersuisut finder det nødvendigt.

Udvalget skal for det første bemærke, at Inatsisartut i landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation, har givet Naalakkersuisut en helt åben bemyndigelse til at fastsætte de nærmere regler om tilsyn. Inatsisartut har således frasagt sig den konkrete mulighed for at fastsætte det nærmere indhold af det kvalitative og kvantitative tilsyn. Ønsker Inatsisartut at fastsætte nærmere regler om tilsyn, så skal det ske ved at vedtage et forslag om ændring af landstingsloven. I en sådan ændring kunne Inatsisartut eksempelvis fastsætte, at tilsyn mindst skulle gennemføres hvert år, og at tilsynet skulle have et nærmere bestemt indhold. De økonomiske og administrative konsekvenser af et sådan lovændring skulle følge af lovforslaget.

Da bemyndigelsesbestemmelsen i landstingsloven er helt åben, så er der intet til hinder for, at Naalakkersuisut efter politisk ønske ændrer bekendtgørelsen om tilsyn, således at der skete hyppigere tilsyn og en kvalitativ styrkelse af tilsynene. Dette ville dog medføre et behov for øgede ressourcer til tilsynsområdet, som skulle være sikret i bevillingerne på området.

Udvalget skal anmode Naalakkersuisut om at overveje, hvorvidt der som et led i tilsynet fra Naalakkersuisut, men først og fremmest i det opsøgende og støttende samarbejde mellem Naalakkersuisut og kommunerne, måned for måned kunne udveksles oplysninger om antallet af underretninger, samt karakteren af disse, og en redegørelse for, hvorvidt der kommunalt er fulgt op på alle underretninger, samt tilbagemeldinger om, hvorvidt kommunerne mangler ressourcer, tilbud og henvisningsmuligheder. Det forekommer måske som et lavpraktisk samarbejde, men det vil givet vise sig som en fordel for børn og unge, at begge de ansvarlige myndigheder på denne måde fik styrket det gensidige samarbejde og udveksling af grundviden om problemernes omfang. Landspolitisk er det helt vitalt, at der ressourcemæssigt er overblik over behovene i kommunerne, således at der landspolitisk kan handles og iværksættes tiltag, der afspejler problemernes omfang og karakter.

Udvalget støtter, at underretningspligten skal opretholdes indenfor rammerne af den eksisterende eller fremtidige lovgivning, således at der ikke opbygges parallelsystemer, der giver mulighed for yderligere kommunikationsbrist. Der vil dog i det kommende forslag på området være mulighed for at foreslå en justering af de gældende rammer.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Forslagsstiller har under forslaget redegjort for forslagens økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. Udvalget har taget det anførte til efterretning. Ændringsforslaget fra Naalakkersuisut ses ikke af have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige, udover det allerede fremførte. Som anført af forslagsstiller og af andre under behandlingen af forslaget, så gælder det om at finde løsninger, der tager afsæt i allerede eksisterende ressourcer og teknikker, således at udgifterne minimeres. Udvalget skal i sammenhængen ikke undlade at pege på, at nærværende forslag også skal anskues som en forebyggende og opsporende indsats, der på den lange bane vil betyde en enorm menneskelig og samfundsmæssig gevinst, og hvor der samtidig bør ske en afbødning af de enorme direkte og indirekte konsekvenser af omsorgssvigt.

Udvalgets indstillinger

Udvalget skal i enighed indstille ændringsforslaget fra Naalakkersuisut til vedtagelse og det oprindelige forslag til forkastelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Tillie Martinussen
Formand

Agathe Fontain

Jess Svane

Laura Tàunâjik

Ineqi Kielsen

Ane Hansen

Mimi Karlsen